

Eșafodul contrazice reproșul privind neglijarea literaturii autohtone, întrucât titlul aparține unui autor român. Este vorba însă despre un autor român trăitor la Paris, amănunt biografic care dă și cheia prezenței bibliografice frecvente a operei lui George Astaloș în repertoriul românesc al ultimilor ani. Căci, spre deosebire de Matei Vișniec (a cărui reprezentare scenică a înregistrat – *et pour cause* – un clar recul), George Astaloș are posibilitatea (verificată!) de a gratula trupele ce îl “abordează” cu mici (dar orișicât...) sejururi pariziene, numite elegant turnee. Este, am auzit, ceea ce (il) așteaptă și (pe) teatrul gălățean. Aferim!

În realitate, textul lui Astaloș nu poate face parte din dramaturgia românească pentru un motiv foarte simplu: e scris într-o limbă inexistentă și imposibilă, aflată undeva la mijloc între română și franceză, dar la fel de departe de amândouă; ca să dau exemple, ar fi să umplu pagini întregi, de aceea citez doar o locuțiune care făcea un frumos efect comic de contrast (neintenționat, mă tem) în contextul dramatic, chiar tragic, unde apărea: “Lasă-mă-n destinelul meu!”. Din păcate, însă, nici

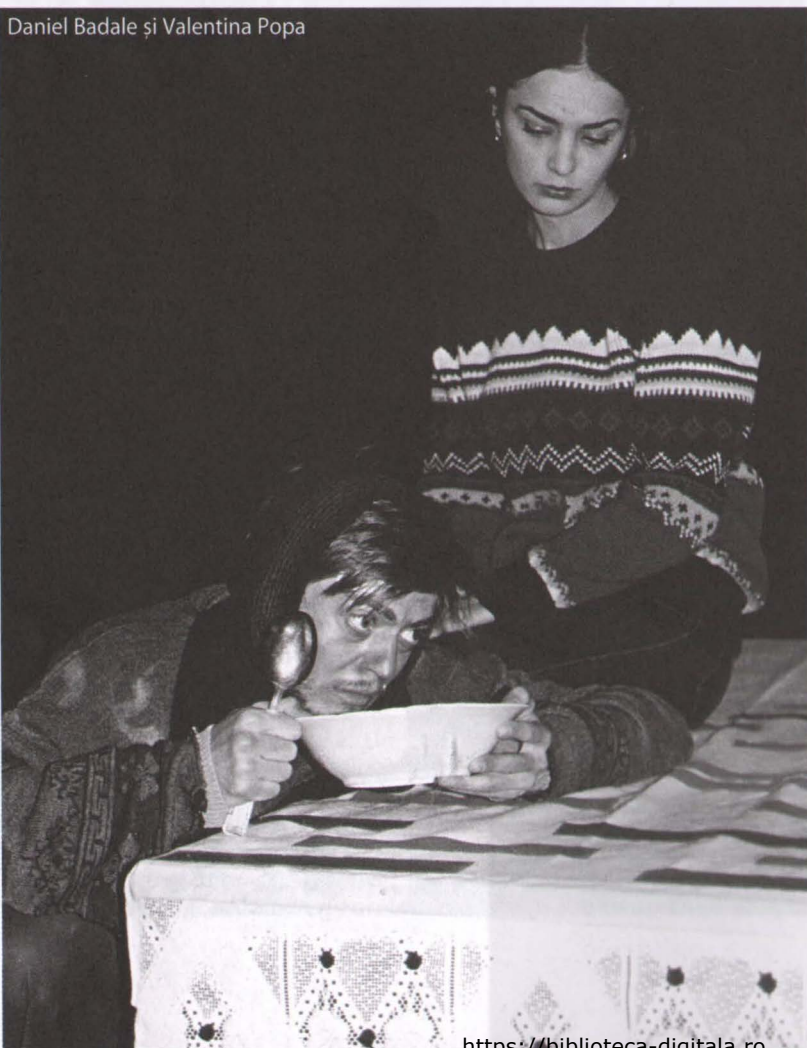
dacă treci (nu ușor) peste sunetul barbar al replicilor nu găsești suficiente rațiuni de a socoti textul o piesă: episodul (imprecis, ca situație temporală) “decupat” din Revoluția Franceză e convertit literar în lungi monoloage ale lui Danton, excesiv de “conceptuale” și de neteatrale, și în scurte dialoguri între celelalte personaje, excesiv de “metaforice” și la fel de neteatrale. Ca să nu mai lungim vorba, din câte am văzut și am citit, am impresia că, în afară de aproape uitata **Vin soldații!** (publicată în țară pe la sfârșitul anilor ‘60 și interesantă prin suprarealismul ei), George Astaloș, *causeur* fascinant și, pare-se, om fermecător, nu prea are ce-și trece în C.V.-ul dramaturgic. Cu toate eforturile în sens contrar ale unor amabili directori de teatru.

Și ale unor regizori mai mult sau mai puțin nevinovați, cum e cazul lui Cătălin Vasiliu, absolvent de vreo doi ani al unei universități particulare (unde a avut-o profesoară pe Cătălina Buzoianu), dar aflat abia la al doilea spectacol pe o scenă profesionistă. Luptând din greu cu masa strivitoare a textului, tânărul director de scenă a izbutit – lucru foarte meritoriu – să-i dea, dacă nu

coerență, măcar teatralitate, ca să zic așa, *în sine*. El a folosit inteligent luminile, muzica, mișcarea scenică – mai puțin inspirat, însă, decorul debutantei Mihaela Brehui, care îi obligă pe actori la felurite cățărări, alunecări și târiri – și a creat, cum-necum, momente de spectacol intense, cu expresive compoziții în cadru și tensiune bine susținută. Mai are încă de studiat capitolul lucrului cu actorii, unde insuficiența sa experiență a lăsat goluri chiar prin părțile esențiale; sunt menționabili, de aceea, doar Ioana Citta Baciuc, într-un excelent travesti (istericoidul Fouquier-Tinville), Vlad Vasiliu, Oana Preda Gheorghe și Dan Căpățână; am mai observat înzestrarea actoricească a Anei Maria Ciucanu, dar cred că interpreta a fost greșit distribuită în Lucile Desmoulins. Oricum, pe Cătălin Vasiliu îl “aștept”, ca regizor, cu altceva.

Așteptarea e valabilă și pentru teatrul gălățean, care trebuie să demonstreze că scoaterea lui Adrian Lupu din fotoliul directorial (urmată, din nefericire, de plecarea lui din viață) a avut și alt scop decât (re)așezarea acolo a vechiului său amic Mihai Mihail.

Daniel Badale și Valentina Popa

Niște lauri cam ofiliți

Spațiul ex-sovietic este, după cum se știe, o pepinieră bogată de talente artistice, inclusiv literare, inclusiv dramaturgice; o pepinieră puțin exploatată, în ultima vreme, de către oamenii de teatru români, din motive dacă nu firești, atunci foarte explicabile. Pe de altă parte, nu înseamnă că tot ceea ce provine de acolo este de calitate garantată, chiar dacă despre câte un autor – cum e, de pildă, și Alexei Dudarev din Belarus – aflăm că “a fost distins cu numeroase premii și titluri de laureat”. Precizarea figurează în sumarul caiet-program al

spectacolului **Pragul** și ea îi aparține regizorului Ioan Bordeianu, cel care a și tradus piesa (fără a semna însă nicăieri ca traducător – de ce?). Se prea poate să fie așa – parcă la noi nu există posesori de titluri și de lauri, pe care însă e recomandabil să-i ții cât mai departe de public? Asta ar fi fost de dorit și în ceea ce-l privește pe Alexei Dudarev, care se înfățișează pe scena botoșăneană printr-un text (tălmăcit în românește cu abateri gramaticale pe care nimeni nu s-a ostenit să le îndrepte) din cale-afară de subțirel, tratând, în cheie melodramatică și într-o inutilă aglomerare de întâmplări și personaje, chestiunea (spinoasă, altfel) a alcoolismului. Regizorul a preluat maniera lacrimogenă a autorului, dezvoltând-o (cu oarecare efect emoțional) mai ales în final; până acolo e însă drum lung, pe care spec-

PRAGUL de Alexei Dudarev ● **TEATRUL "MIHAI EMINESCU"** din **BOTOȘANI** ● Data reprezentației: **23 iunie 2000** ● Regia și ilustrația muzicală: **Ioan Bordeianu** ● Scenografia: **Dorin Bordeianu** ● Distribuția: **Daniel Badale** (Andrei Buslai), **Larisa Bordeianu** (Mama lui), **Dumitru Păunescu** (Tatăl lui), **Valentina Popa** (Alina), **Bogdan Muncaciu** (Dragun), **Florin Aonițoaie** (Nikolai), **Daniela Bucătaru** (Nina), **Cezar Amitroaei** (Șargaev), **Valerian Răcilă** (Krasovski), **Traian Andrii** (Polițistul), **Florita Rusu** (Vasilisa), **Sabina Străteanu** (Grișutka).

tacolul îl străbate într-un ritm înnebunitor de lent: istoria pare a nu se mai isprăvi, iar urîțenia decorului (care mai e, pe deasupra, și nefuncțional, lăsând spații mari între locul de joc și culisele în și din care actorii trebuie să intre și să iasă) nu

ameliorează cu nimic situația. Păcat de efortul interpreților – majoritatea, cu o "prestație" cel puțin satisfăcătoare, dovadă că la Botoșani există (încă) o trupă de nivel profesional decent. Pentru care intențiile bune nu sunt însă de ajuns.

Muzica și urletul

Consulatul general al Republicii Elene la Constanța, Teatrul "Ovidiu", Fundația "Musae", Filarmonica "Marea Neagră" – aceasta e, de fapt, lista completă a producătorilor spectacolului jucat în "premieră mondială" la Constanța, lor adăugându-li-se o listă nu mai puțin impresionantă de sponsori și sprijinitori ai acestui măreț eveniment. Personal, înainte de a vedea spectacolul, am vibrat la un singur nume de pe impunătorul afiș – al lui Mikis Theodorakis – și m-am gândit cu simpatie la persoana Rodică Arghir și la cea a unora dintre actorii din (mărișoara) distribuție: în rest, am considerat lucrurile cu oarecare indiferență, întrucât numele (și mai cu seamă opera) celorlalți autori români ai spectacolului îmi erau doar vag cunoscute, iar numele (și mai cu seamă opera) autorilor greci, complet străine. După spectacol, onorat, la premieră, de toată lumea bună (*y compris* diplomatică) a Constanței, simțămintele s-au redistribuit și s-au nuanțat substanțial, după cum urmează: m-am gândit cu simpatie, admirație și căldură la Mikis Theodorakis, Dumitru Capoianu, Radu Ciorei (și, în general, la toate persoanele implicate în partea muzicală a spectacolului), cu o anumită simpatie (în sensul etimologic elin de *simțire împreună*, sau, cu un cuvânt latin, *compasiune*) și considerație (neetimologică) la dramaturgul Andonis Doriadis, la scenografa Rodica Arghir, la coregraful Călin Hanțiu, la actorul Vasile Cojocar și (parțial) la actrița Cristina Oprean și cu

OPERA PENTRU VIITORII DICTATORI de Andonis Doriadis. Traducerea și adaptarea: **Cristina Oprean-Ciorei** ● Muzica: **Mikis Theodorakis**. Aranjament muzical și orchestrație: **Dumitru Capoianu** ● **TEATRUL "OVIDIU"** din **CONSTANȚA** ● Data reprezentației: **25 iunie 2000** ● Regia: **Yannis Margaritis** ● Scenografia: **Rodica Arghir** ● Coregrafia: **Călin Hanțiu** ● Distribuția: **Vasile Cojocar** (Domnul X), **Cristina Oprean-Ciorei** (Doamna), **Eugen Mazilu** (Domnul 1, Ministrul Informației și Propagandei), **Nicodim Ungureanu** (Domnul 2, Șambelanul), **Virgil Andriescu** (Domnul 3, Mareșalul), **Radu Niculescu** (Domnul 4, Ministrul Siguranței), **Iulian Enache** (Domnul 5, Ministrul Educației), **Liviu Manolache** (Domnul 6, Arhiepiscopul), **Marian Miron** (Domnul 7, Ministrul Justiției), **Nae Stângaciu** (Domnul 8, Regele), **Lăcrămioara Moscaliuc** (Regina), **Diana Lupan** (Doamna de onoare), **Mircea Moldovan** (Emmanuel), **Ion Ciolan** (Nicolas), **Lică Gherghilescu** (Profesorul de artă dramatică), **Laura Iordan** (Femeia din club); în alte roluri: **Dana Trifan**, **Iulian Lincu**, **Lucian Zaharia**, **Emil Bârlădeanu**; Filarmonica "Marea Neagră", dirijor: **Radu Ciorei**.

nedisimulat parapon la restul lumii prezente pe scenă și, cum se zice, în spatele ei (știu că tehnicienii, de pildă, nu aveau nici o vină, dar știm, iarăși, cu toții cum e când ți se scârbește de viață: devii omni-iritabil). Dar să vedem din ce mi s-a tras. Piesa dramaturgului, poetului, actorului și

jurnalistului grec de expresie franceză Andonis Doriadis (nu că sunt eu chiar atât de cultă: reproduc informațiile furnizate de caietul-program realizat de inimoasa secretară literară a teatrului constănțean, Anaid Tavitian) este, așa cum sugerează și titlul, o filipică în descendență, mai